

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT;
DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDIG

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

**Betreft: Modaliteiten centrale strategische voorraad
beschermingsmateriaal**

Samenvatting

Met deze nota wordt aan de Vlaamse Regering gevraagd haar goedkeuring te hechten aan de modaliteiten voor de aanleg van een strategische voorraad aan beschermingsmateriaal in het kader van een pandemie.

Via de inzet van deze voorraad moet het mogelijk zijn om een periode van 3 maand te overbruggen.

Deze aanpak kadert in de exitstrategie met betrekking tot de huidige regeling van centrale aankopen en leveringen van beschermingsmateriaal.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Kanselarij en Bestuur

BELEIDSDOMEIN: Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Inzet van beschermingsmateriaal in het kader van een pandemie.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- Op 6 maart 2020 werd door de Vlaamse Regering beslist om ook beschermingsmateriaal (PBM) aan te kopen ten behoeve van de zorgvoorziening waren Vlaanderen voor bevoegd is in de aanpak van de COVID-19 pandemie. Hiertoe werd eveneens een Vlaamse taskforce in het leven geroepen met o.m. betrokkenheid van het agentschap zorg en gezondheid en het facilitair bedrijf. Deze centrale aankoop en levering werd sindsdien meermaals verlengd (26/6/2020, 11/12/2020 en 26/3/2021).
- De huidige regeling eindigt op 30/6/2021. Op dat moment zullen de laatste leveringen aan de voorzieningen gebeuren zodat ze ook de zomerperiode nog kunnen overbruggen. Voorafgaand aan die datum dient een nieuwe evaluatie te gebeuren, waarbij ook een exitscenario wordt voorgesteld.
- De TF beschermingsmateriaal formuleerde een unaniem advies omtrent de aanleg en de modaliteiten van een centrale strategische voorraad op 26/4/2021.
- De Inspectie van Financiën verleende advies op 20/5/2021.
- Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 10 juni 2021.

2. INHOUD

Sinds maart 2020 bestaat er een systeem van “push-leveringen” (i.e. de periodieke leveringen aan de voorzieningen gebeuren automatisch, er is geen aanvraag nodig) van mondkapen en handalcohol aan de Vlaamse zorgvoorzieningen. Ander beschermingsmateriaal kan in geval van uitbraken in residentiële zorgvoorzieningen aangevraagd worden via Zorg en Gezondheid. Dit systeem werd sinds de start continu geoptimaliseerd en functioneert op dit moment naar ieders tevredenheid.

Daarnaast wordt er centraal ook een noodstock aangehouden die moet toelaten om een periode van minstens 3 maand te overbruggen. De keuze voor een periode van 3 maand hangt ook samen met de afspraak die hieromtrent op 28 mei 2020 binnen het IMC werd gemaakt.

Tot op heden hanteren we hierbij het principe van een rollende noodstock: er gebeurt een permanente vernieuwing door de bestaande stock steeds voor de volgende leveringen van PBM in te zetten. Daarmee wordt automatisch vermeden dat producten vervallen.

Van zodra de “push-leveringen” aan de voorzieningen stopgezet worden, kan deze methodiek van de rollende stock niet meer ongewijzigd gebruikt worden. De Vlaamse Taskforce PBM stelt voor om na het beëindigen van de pushleveringen over te schakelen naar een nieuw mechanisme zoals hierna beschreven wordt.

De centrale strategische voorraad is aanvullend op de noodvoorraad die ook de voorzieningen moeten aanhouden voor een periode van 3 maand. Op deze manier kan dus een totale periode van 6 maand overbrugd worden indien de wereldmarkten nogmaals zwaar verstoord zouden geraken. Dit lijkt een voldoende lange periode in het licht van de ervaringen bij de start van de COVID-19 crisis in het voorjaar van 2020.

Modaliteiten van de nieuwe regeling voor de strategische voorraad:

- Er wordt voorgesteld om in de strategische voorraad chirurgische mondkmaskers, FFP2-maskers, handschoenen en schorten op te nemen. Handalcoholgel wordt niet opgenomen omdat er voldoende binnenlandse productie op korte termijn gerealiseerd kan worden en de opslag ook complexer is.
- De strategische voorraad moet volstaan voor een verbruik van 3 maanden.
- Er wordt voorgesteld om de controle over de voorraad zo groot mogelijk te maken. Daarom wordt er niet gekozen voor een contract dat een levering door een externe partner “op afroep” voorziet. Tijdens de voorbije maanden hebben we immers vastgesteld dat de leverzekerheid vaak zeer beperkt was, ook wanneer er contracten bestonden. Onder luik 3 wordt aangegeven wat het geraamde verschil in kostprijs is tussen een voorraad die we volledig aanhouden en een voorraad die we voor 2/3de aanhouden en het resterende derde “op afroep” bij een leverancier laten.
- We zullen rekening moeten houden met de vervaldatum van de producten in de strategische voorraad. Een periodieke hernieuwing is noodzakelijk. De taskforce kiest ervoor om de voorraad die op vervaldatum komt, te vernietigen. De optie van doorverkoop is grondig bekeken maar stoot op heel wat praktische bezwaren: aanrekenen van BTW, wie zal producten kopen die al dichtbij vervaldatum komen, extra kost voor logistiek, extra werklust, risico op marktverstoring, ... Een gecontroleerde vernietiging is vanuit duurzaamheidsoogpunt ook niet noodzakelijk slechter dan een onoordeelkundig gebruik. Indien er alsnog een nuttig alternatief gebruik mogelijk blijkt, kan daar uiteraard nog voor gekozen worden.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden 2 scenario's uitgewerkt : een scenario waarbij de voorraad volledig wordt aangekocht, en een scenario waarbij 1/3de van de voorraad “op afroep” blijft bij de leverancier (er wordt daarbij een premie betaald op de aankoopprijs bij de leverancier om de levering veilig te stellen).

De kostprijs van beide scenario's werd berekend over een tijdshorizon van 4, 7 en 10 jaar. Het verschil in kost (indien de voorraad niet aangesproken wordt) bedraagt ca. 20%. De Taskforce verkiest echter om meer zekerheid in te bouwen (gegeven de kerndoelstelling van een strategische voorraad die toch vooral op zekerheid gericht is) en stelt daarom scenario 1 voor als de voorkeurspiste. Er wordt uitgegaan van een levensduur van 3 jaar, met uitzondering van de schorten die 5 jaar in voorraad kunnen blijven.

Scenario		4 jaar	7 jaar	10 jaar
1	Volledige aankoop strategische voorraad	6.796.200 €	12.980.850 €	15.215.500 €
2	2/3 aankoop strategische voorraad	5.592.133 €	10.511.233 €	12.797.000 €

Bij de exit uit het huidige scenario zal de kostprijs nog zeer beperkt zijn. De huidige voorraden en bestellingen volstaan om – na de nog geplande leveringen – een voorraad van 3 maand te voorzien (dit is immers ook ingebouwd in de huidige methode van de rollende voorraad waarin ook al sprake is van een noodvoorraad). Enkel voor de schorten dient er nog een beperkte extra bestelling

te gebeuren. Pas wanneer de producten op vervaldatum komen, zal de volledige kost zich manifesteren.

De Inspectie van Financiën gaf een gunstige advies op 20/5/2021.

De Inspectie van Financiën begrijpt dat in dit dossier voor maximale zekerheid wordt gekozen. Gelet op het beduidend prijsverschil moet dan wel aangetoond worden dat het risico dat verbonden is aan een systeem “op afroep” niet kan vermeden (of gemitigeerd) worden door een beroep te doen op binnenlandse productiecapaciteit (waarbij dan ook moet gekeken worden naar de kostprijs). Het is correct dat er ook in eigen land een productie van beschermingsmiddelen op gang is gekomen, waarbij diverse spelers op de markt naast hun gebruikelijke activiteit zich ook aan de productie van met name mondkmaskers en FFP2 maskers hebben gewaagd. Al bij de eerdere OPZB is echter gebleken dat – eens de prijzen normaliseerden – het bijzonder moeilijk werd voor de lokale productie om competitieve prijsniveaus aan te bieden. Bij de voorbereiding van deze nota en het uitwerken van het systeem op afroep werd nadrukkelijk gekeken naar de lokale markt. Daarbij werd vastgesteld dat de prijzen van lokale spelers significant hoger bleven dan wat ons vanuit de globale markt werd aangeboden, waarbij het niet zelden ging om het dubbele en meer van de momenteel betaalde prijs. Tevens bleken heel wat lokale spelers (zowel nieuwe fabrikanten als invoerders) niet gecommitteerd om op langere termijn op deze markt actief te blijven. Dat betekent dat het systeem op afroep, waarbij voor de bevoorradingsveiligheid naar lokale productie zou worden gemikt, in belangrijke mate duurder zou zijn dan de voorgestelde cijfers (die gebaseerd zijn op de onder de OPZB betaalde prijzen), terwijl het hoogst twijfelachtig is dat de beoogde bevoorradingszekerheid zou worden gerealiseerd.

De Inspectie van Financiën veronderstelt terecht dat de budgettaire berekeningen in de nota gesteund zijn op de resp. prijzen die thans moeten betaald worden.

De Inspectie van Financiën vraagt om aan te geven wat de spreiding in de tijd is van de aankopen in kader van de strategische voorraad, zodat kan ingeschat worden wanneer welke kredieten moeten beschikbaar gesteld worden. Zoals aangegeven in de nota zullen de bestaande voorraden op korte termijn volstaan om de ingeschatte noden af te dekken. Behoudens wanneer de strategische stock zou moeten worden aangesproken om aan een nieuwe gezondheids crisis het hoofd te bieden, zou een verversing ten vroegste in de tweede helft van 2022 nodig zijn. De keuze om stock op vervaldatum in principe te vernietigen impliceert dat er pas een verversingskost is op de uiterste houdbaarheidsdatum van de liggende producten, waardoor op de langere termijn minder verversingscycli nodig zullen zijn dan in een scenario waarin die producten vóór vervaldatum verbruikt moeten zijn. In functie van wat we vandaag zien op de markt zouden voor de meeste producten een houdbaarheid na levering moeten gelden van minstens 18 maanden, idealiter 30 maanden of meer. Wegwerpschorten hebben een langere houdbaarheid.

De Inspectie van Financiën vraagt tenslotte dat de opdrachtdocumenten in het kader van het in stand houden van de strategische voorraad voorafgaandelijk voor advies worden voorgelegd. Het Facilitair Bedrijf werkt inmiddels aan de nodige opdrachtdocumenten voor het aanhouden van een strategische voorraad van persoonlijke beschermingsmiddelen. Deze nota biedt het kader om die opdrachten doelgericht vorm te geven. Uiteraard zullen deze voorafgaandelijk voor advies worden voorgelegd.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel heeft geen onmiddellijke impact op het personeel van de Vlaamse Overheid. Zowel binnen het Facilitair Bedrijf als binnen het Agentschap Zorg en Gezondheid zal er een opvolging moeten voorzien worden.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen onmiddellijke impact voor provinciale en lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

/

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. Haar goedkeuring te hechten aan het voorstel omtrent de modaliteiten van de aanleg van een centrale strategische voorraad aan beschermingsmateriaal in het kader van een pandemie.
2. Het Facilitair Bedrijf te belasten met het tot stand brengen van de noodzakelijke overeenkomsten (aankoop, opslag en beheer) om deze voorraad in stand te houden.
3. De monitoring van de evolutie van de voorraad te laten gebeuren door het Facilitair Bedrijf en het agentschap Zorg en Gezondheid. Jaarlijks moet er een rapportering gebeuren van de stand van zaken van de voorraad en de noodzakelijke hernieuwingen voor het komende jaar via een mededeling aan de Vlaamse Regering.
4. De Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding te belasten met de uitvoering van deze beslissing.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Wouter BEKE